

Мовчання як повнота

ІГОР ГНЮС

11 ВЕРЕСНЯ 2019

Святий Бенедикт, зобов'язуючи своїх духовних синів до мовчання, був реалістом. Йому йшлося не про те, щоби брати перебували в неприродній для людини ізоляції, не про творення «братської могили». Наказ *silentium* бере початок у любові самого Бога, тому що мовчання й об'явлення природи Бога мають багато спільного.

Harry Woodgate

Мовчання – це не простий брак слів чи глухонімість, а вкрай активна й дисциплінована постава слухання іншої особи. Це великий дар, який людина може жертвувати ближньому.

Справжнє мовчання можливе тільки тоді, коли дозволимо іншим людям озвучити свій біль, радість і страх. Атмосфера довіри й безпеки відрізняється від довколишнього галасу, реклами, словесного насильства. Але саме в галасливому світі ми живемо, і завдання побожних людей полягає в тому, щоб змінювати його через пропозицію спинитися, змовкнути, послухати.

З чого почати? З простого іспиту сумління, у якому віддамо Богові багатоголосся свого внутрішнього, духовного світу. Переважно в цій внутрішній какофонії вирізняються два імперативи: «мусиш» або «ні, не мусиш». Перший накручує постійно голодні амбіції, зокрема й духовні, пожадання тіла, прагнення здобути те, що перевищує сили. Другий пропускає через лінощі, як через фільтр, усі наміри чинити благо й заперечує обов'язки, вважаючи їх іронічною грою. Внутрішній галас є наслідком первородного гріха, тріщини в людській природі, яку Христос «заклеїв» через хресну муку й воскресіння. Традиція Церкви нагадує про потребу повернення до Бога, щоб разом із Ним відбудувати єдність, гармонію внутрішнього світу людини.

Справжнє мовчання – це наслідок зустрічі з Богом, знаряддя, що допомагає досягти єдності серця й зануритися в Нього. Мовчання, так би мовити, стає реакцією на зустріч із безмежною величчю Творця. Людина замовкає, коли вона Кимось захоплена. Кожне слово, промовлене під час такої зустрічі, було б дисонансом. У жодному слові не вміститься істина, що Бог захотів похилитися в особі Свого Сина наді мною, грішником. Я мовчу, бо відчуваю безпорадність перед Таємницею, бо люблю, а хто любить, той не потребує багатослів'я.

Мовчання допомагає також співчувати ближнім, побачити біль, страждання, рани, завдані несправедливістю, допомагає бути уважним і жертвним.

Тиша – це повнота, а не пуста. Через тишу Бог хоче сказати, що Він уже промовив до людини через Свого Сина, Який у тиші приймає на Себе тягар хреста за спасіння світу. І Мати Спасителя в тиші Свого Непорочного Серця роздумувала про неосяжні Божі таємниці.

Для домінікаців тиша завжди буде матір'ю проповідництва – *Silentium est mater praedicatorum*. У монастирях – таких, як у Кракові чи Болоньї, де живе багато братів і завжди є спокуса порозмовляти в невідповідному місці й часі, – у головному коридорі вивішують табличку з написом «*Silentium*», щоб вона постійно нагадувала, що всі проповіді, духовні повчання й наукові праці мають джерело у спроможності вслухатися в Одвічну Істину.

